

Nemzeti Társalkodó

Szombaton, $\frac{12}{25}$ = December' 25-dikén

1830

Római út-nyomozás, a' Bekecs körül.

A' Bekecs, nemes Maros-Szék' hegyei között legmagassabb; áll a' sellyei és jobbágyfalvi Járások felett; a' n. görgényi havasokból eredett egyyké bértzen.

Ennek körében, Magyaroson lakó Székely atyámfijai 1817-ben, — midőn közttek, néhány hónapokig múltam, 's a' vidék' esmeretére szolgálható némely hagyományokról, 'sat. tudakozódtam — beszéllették nekem, hogy a' hegy' tetején hajdan vár volt, 's annak, romjai még most is láthatók. — Kik, és mikor építették azt?? Történet-íróink, se hagyományok — tudtomra — nem említik!

Hazai íróink közzül némellyek, a' kis Nyárádnak a' nagy Nyáráddal egyesülésétől, vagy Maros-Szeredától-fogva, a' Bekecs' n. nyugot-északi oldaláig, vagy Mikházáig, egy darab római útát viznek-fel: ebből, hihetőleg következik, hogy a' vár is, római munka lehetett.

Régi-vár, és római!! — ezen két nevezetek, okot szolgáltatnak nekem az út' felkeresésére, 's annak a' vár' g. lehető nyomozására: Megindúltam tehát — 1817-ben, Sarlós-Böldög-Asszony' napján — Magyarosról M. Szereda-felé. Utamat folytattam a' kis Nyárád mellett, mely kis foljam, nevét vészi Magyaroson, két patak egyesületénél.

Utamban, előbb Berét, ezután Seprődöt találtam: az első helységről nints mit szólni; a' második pedig nevét viseli azon régi Seprőd-famíliának, mely, M. Széken; a' tisztségeket viselt hat nemzettségek' huszon-négy ágai közzül-való volt. Seprődön alól Andrásfalva esett útamba, mely helységben sok elszékelyesedett Oláhok laknak. Egy kakasszonyi-távolságra (székely provincialismus) Andrásfalván alább M. Szeredába juték; ez a' Mező-város, hajdan M. Széknek a' nya-városa volt; lakosai, mind Székelyek, és oly' szépen beszéllenek magyarul, hogy maga Etele, vagy Tuhuthum' se beszélhettek szebben.

Itt, el-érvén utazásom' tzeljának kezdő pontjához, a' nagy Nyárád' völgyében fel-indulék Mikháza-felé. Jobbágyfalván, Csikfalván, Szent-Mártonon, kevés idő alatt keresztül haladtam; de, ezek körül a' római útnak nem láttam semmi nyomait. Szent Mártonon feljül, Búzaházáig; itt-ott, láttanak-nyan némely út-forma ormók, de, hogy ezek római út' darabjai volnának, nints okom állítani. Búzaházától-fogva, Deményházán keresztül, Mikházáig — szinte egyenes foljamban, van egy darab felemelkedett út, e' már római maradvány' — a' hagyományok szerint. Nem készült volt az faragott kövekből mint az Apul-

liai (ma, Károly-fejérvár), hanem a' Nyárad kovattsaiból rakták, vagy, töltötték volt ki: mert, faragott kövek ebben nincsenek.

Mikháza és Deményháza között — az első helységhez közelébb — az út mellett, egy kerekded épületetske gerendjének *) maradványai látszanak, mely kőből és téglából volt épülve; a' téglakon nem lehet látni egyik Római Legio' béjjeget is. Ezen gerend körül, némely vastag tserpek valának elszórva, mellyek, talán hamvvedrek darabjai lehetnek; és ha azok: úgy, itt a' Rómaiaknak temető helyek lehetett, az épület pedig áldozathelye volt.

Ez alatt, a' nap lehaladott, én pedig bemenék Mikházára, hol, egy jó lelkü Székely nékem szállást adott. — Reggel siettem az idevaló Klastrom' látogatására: itt, a' Szt. Ferentz' Szerzetesei, templomot, klastromot, iskolát telyes készséggel megmutogattak nékem — de, nem láthattam ezekben is, semmi bizonyos római emlék-jelt. Tsakugyan egyik az atyák között, azt monda, hogy a' falusiak Tráján és Hádrián' pénzere néha akadnak. A' klastrom, templomával együtt — ha jól emlékezem — 1600 — 1660-ban épült, építője pedig egy Mike nevű fő nemes Székely volt.

Tíz órakor hagytam el Mikházát, melyen feljúl római útnak semmi jele nints. Nem volt, és nints itt helye töltésnek, mert a' Nyárad' térének ezen része, kövekkel bővön meg van rakva.

A' Bekecs alatt valék már, és oly' közel ahhoz, hogy tetejére fel nem láthat-

tam. Szorgalommal vizgáltam mindenütt ennek a' Nyárad-felé hajló oldalait, de azokon egy helyen se találtam útnak alkalmas részeket fel a' vár-felé.

Köszvényes Remetére juték, azon helységbe, mely utolsó a' Nyárad' völgyében. Remetén lovamat elhagyván, egy ügyes Székely legény' társaságában gyalogoltam tovább; Két órányi idő-alatt, a' n. Görgényi havasok alá értünk, oda, hol a' n. Nyárad két kisebb foljamok' egyesületénl véski nevét. — A' jobb kézfelőlvaló foljam' neve: Nagy-ág, vagy Vármező' patakja; a' bal-kéz-felőlvaló-é Kis-ág. Ezen egyesületnél, víz fenekéről ki-álló köveken át-mentünk, az egyesület felett álló domb alá, hol egy kis térhelyet, a' két foljamok és domb minden oldalról fedeznek. Itt, közel az egyesülethez, egy kis tiszta forrás tsergedez, mellyet Nyárad-főnek neveznek, minthogy ezen foljó, e' körül véski nevét.

Pihenni leheveredénk egy egerfa' koronája alá, hol' a' köveken szaladó vizek és fáradságunk elaltatának. Felszerkenésünkör, a' n. nyugoti bértz' árnyéka, már keresztül nőtte vala a' völgyet: mi tehát — elmellőzven ma, utazásunk' tzeljät — a' nagy-ág' völgyében épült, fűrészmalomhoz siettünk. Eljutánk, ide is, de hóldivilágnál. Szerentse! olyan nap volt ez, melynek estvéjén, midőn a' nap lehalad, lát-körünk' keleti felét már a' hólđ ezüstözi; külömben, fák, bokrok és kövek között vérrel festettük volna útunkat, és talán medvéknek is kellett volna jó estvét mondanunk.

A' fűrészmester örömmel fogadott. Vatsoránk, sajt és szenen süttő gomba vala, italunk azon egésséges víz: mely a' malmot hajtja.

Nap-feljötekor, egy kis kápolna tünt előmbé, mellyet — ha jól emlékezem, a' benne látott emlék-írásra — a' Görgényi

* Gerend = fundamentum = alap, Sok ügyvel bajjal nem rég teremteték a' lteratoraink az alap új szót; pedig az ezzel egy értelmű gerend et Páriz Pápai szó-könyvében megtalálták volna. Régi könyvek' és oklevelek' olvasása ilyen formálag sok tizfra új szók helyyet adhat tőrsökös régicet.

uradalom' kegyes birtokossa Báró Bornemiszta József Ónagysága építtetett, és Erdélyi Püspök idvezült Mártonfi József ÓExcellentiája szentelt-fel; mikor? nem tudom! —

Szent érzéssel tölt-el lelkem e' szent hely' látására, és a' természet' nagy templomának ezen sanctuariumában; én is, egy sohajtást küldék az ég-felé, künn pedig a' madarak' sóltárokát éneklettenek. Valósággal, sehol-se reppen-fel a' lélek mennyei honnya-felé oly' szabadon oly' önkénytesen mint az ilyen helyeken, — de, tsak az olyan lélek, mely a' természet könyvének betűit esméri, és egy virágszámban éppen, úgy tudja imádni az Istent, mint a' napnak tűz-tengerében.

Andalgásomból, az eddigvalónál hatásabb zúgás serkentett-fel: ezt, a' fűrész-malomra botsátott víz, a' kerekék és jármok' megindulása okozták. 152 esztendő s fenyő-fa derekából kevés idő alatt deszkák formálódának.

Útnak indultunk ezután ismét, de a' fűrész-mesterrel, már most hárman. Ő vissza vezetett minket, a' Nyárádfő-fellett álló dombra, mely a' kis és nagy ág között lenyúló hértznek, útolsó pontja. Ide, a' nagy ág' szoross völgyéből, alig gyanítható hajdani út' nyomán mentünk-fel, és találtunk valami kis kerítés süjvedésekre; lehettek itt, köfalak is, mellyeknek maradványait kétség-kívül a' gyepek méjjen bé-temette. Valamely őrhely lehetett itt, és ha el-képzelnék innen a' fákat — mellyek, most a' ki látást elzárják — úgy gondolom, hogy fel lehetne látni a' Bekecs' tetejére.

Ezen őrhely' minémüségéből, a' Bekecs hértzeinek erre hajló lankásságából (?), és az egész környék' fekvéséből, úgy itélvén, hogy ezen pont körül kanyarodhatt-fel az út a' hértz' teteje-felé, leszálánk annak északi oldalán: hol, a' fűrész-mester — minekutánna egy felmenő ös-

vénytadott volna előnkbe — töllünk elvált.

Kevés ideig vehetők-hasznát, az előnkbe adatott ösvénynek, mert néhány száz ölnyi távolságra sűrűség zárta-el azt. — Út, ösvény, és vezér nélkül, hárántékos lineában igyekeztünk, mindazonáltal fel-felé haladni: míg-nem hosszas téveljgésünk után elértük a' hértz élit, ezután annak Bekecs nevet viselő sarkát, és végre a' régi várnak romjait (?).

Feljövetelünk' alkalmatosságával, sok helyeken láttam, út-forma süjvedéseket, ormókat és ponkát (?), mellyek meggyőztek engemet arról, hogy ha nem mindenütt is, de, helyen-helyen a' vár' régi útjának darabjait megtaláltam.

Ezt a' várat is semmivé tette az idő vaskeze, és tsak egy ülés forma — talán faragott — kő, és némely begyepesedett fal-romok (romladékok dűledékek), sántzforma ormók tartják-fen emlékét. A' vár' területe, négy-öt holdnyi lehetett; figurájáról semmi bizonyost nem szólhatok.

Láttam a' römök között egy bokor sok levelű Andromédát (Andromeda polifolia) mely virágait ekkor hullatta. Úti-társam azt jegyezte-meg ezen rosmarin-forma növényről, hogy még azon tündér ültette volt ide, mely hajdan a' várat építette. Ezen kívül még annyi, történeteket regélt a' tündérről, hogy egy Scott Walter sok füzet Románokat írhatna belőlök. Istenem! mikor lessz' világosság szép hazánknak minden fiai között?

A' Bekecs tetejének déli és délnap-nyúgoti szélei nintsenek sűrű erdővel körül növe: cunél-fogva, ezen világtájok-felé szabad kilátás vagyon. A' hegy alatt kanyargó Nyárád ezüst fénnel tsillámlott-fel hozzám; fegyvertelen szemmel 28 helységet számláltam-meg, messze látómmal pedig sűrű kalangyákat és még aratatlan búza-mezőkön görbedező aratókat szemlélgettem, tisztán látszott M. Vásárhely' nagyhegy nevű szőlő-hegyének egy da-

rabja, tseré erdeje, és az odavaló Mú'sák Parnassusa, a' király-kút körülvaló dombok; a' Kertzi, Fagarasi Alpoknál, Hargita' bértzeinél, és a' Torotzkói kö-száloknál valának lát-köremnek útól-só határai.

Mikházán, délre harangozni kezdettek, midőn le indulánk Remete-felé. Közel a' hegy' tetejéhez vóltszerentsém megesmérkedni, a' nagy hasznu, hegyi Kappanörrel (Arnica montana), a' bábakalás Kör-fénnyel (Carlina acaulis); a' hegy' dereka körül és azon alól a' többi növények között láttam Katika Sivak virágot (Anconitum scapellus), turbán Liliomot (Lilium martagon) Bokaló Dádoskát (Gladiolus communis), egy forrásos helyen gyönyörű Boglárpotat (Parnassia palustris) 'sat. Le ereszkedénk végre a' Nyarád mellé, hol, — míg nem-kinyugodtuk magunkat, a' vidra tzikszárnak (Polygonum amphibium) rendszeres ésméretére sok bajjal juthaték-el, a' Debretzeni M. Fűvész-könyv' segedelme által.

Mind ezeknek utánna, itt, önkénytezen ez a' kérdés adja magát elé: A' Bekcs körül mellyik Coloniaja vól a' Romaiaknak?

Minthogy lakhelyem' körében, olyan kútfejeket, mellyekből, ezen kérdésre ki elégítőleg megfelelhetnék, nem találhatok: feleljenek-meg helyettem, olyan Hazafiak, kiknek szerentséjek vagyon, gazdag könyv-tárokkal, régi pénz gyűjteményekből, emlék oszlopokból, 'sat. hazánk' régiségeiről értekezödni.

Egyébaránt: én hajlandó vólnék *Praetoria augusta*-t, nem Maros, vagy Kézdi Vásárhelynél, nem is Brassónál, hanem Mikházánál keresni.

Téglási *Ercsei József*.

A' Kétkelő'k' tévelygése

1. Valjon honnan származik, hogy éppen az okosság, ez az isteni rész, vezérli

az embert a' téveljés Útjára, ha tsak az ő vizsgálódásait követi, 's a' Teremtő Fel-séges munkáit meg nem tekinti? a' mennyi tsillagvizsgáló, mind kegyes és istenfelő, a' böltselkedő pedig, vagy szabad lélek, vagy kétkelő (scepticus). Én ezt, vélekedésem szerént, így gondolom megfejthetőnek. Az okosság, a' vizsgálódás útján repülve a' dolgok' végső okáig, midőn az ő' végessége miatt, oda el nem juthat, 's azomban, a' természetben, minden dolgokat egy-függésbe lát lenni, legelőbb öda bukik, hogy az Isten talán, egy a' világgal, azután lessz belőlle kétkelő, azután vallástalan, 's végre, egy megtérő büös, mint Voltaire, 's más ilyenek. Ellenben, egy tsillagvizsgáló, látva, hogy forognak a' világok az ő közép-pontjaik körül a' magok' Systémáikban, 's még-is egyik-is el nem véti az útját, kéntelen elhinni, hogy ily nagy dolgok a' néma természet' munkái, nem lehetnek; hanem, lenni kell a' természetten kívül egy nagy véghetetlen erőnek mely a' világot teremtette és fenn-tartja.

2) A' pedig, hogy a' Lélek létében gántoskodik egy kétkelő, onnan jó; hogy, minekutánna el tudta azt magával hitetni, hogy egy a' világ az Isten-nél, könnyű ára bukkanni, hogy egy a' Lélek-is a' Testel, vagy a' lélek nem egyéb hanem tsak a' test' fain alkotásának jelensége. Úgy-de, mi a' Ter-mészet? az, nem egyéb, hanem a' természet-i jelenéseknek summája, hát ezek közzül teheti-é valamelyik, hogy Plánétákat állítson-elő, mint a' Mária és Jupiter között állottak-elő, Pallás, Céres, Vesta és Junó nevű Plánéták. — Ember! gondold-meg mit tselekszel a' te' kevelj-ségednek tetején! ha fel nem akarsz nézni a' millió világokra, nézz alá a' földi természetre, 's nézd-meg a' születő és elenyésző millió állatokat; tudsz-é tsak egyet-is olyant teremteni? azért, hogy

te a' földi teremtések' lántzszemébe a' felső lántz-szem vagy, kitsiny vagy még a' teremtések' egész lántz-szemében még tsak azt sem tudod meghatározni, hogy a' nap, a' melytől veszed a' világosságot, és me- léget, tűz-é, vagy setét test? akkor, mi- dőn a' Véghetetlen, újj világokat állít-elő.

3) Tsúfolódik a' Kételkedő a' Hivők- kel, azt állítván, hogy a' hívő, olyan Istent képzél magának; mint ő maga t. i. ha ő bosszú-álló, bosszúálló az is — ha ő interessatus, interessatus az is — 's nem veszi-észre, hogy ő maga is ezen hibá- ban úszik. Hiszen a' Kételkedő tsak a- zért nem hiszi, hogy neki Lelke vagyon, mivel' már az Istenről is elhitette magá- val, hogy az egy a' világgal, a' végin tehát, a' Kételkedő előtt ez a' föld len- ne az Isten, mert többet nem ésmér a' nagy természetből, hanem tsak a' földet. — Nevettséges az ember az ő okoskodá- sában mindaddig bölts, míg a' mások dol- gáról okoskodik, 's mihelyt a' magáé- ről kezd, mindjárt bolond. — Nagyon okos dolog vagyon a' Doctoroknál, hogy nállok nem szabad a' betegnek ha, szin- tén Doctor is, magát gyógyítani. —

4) Midőn azért tsak azon kitsiny bök- kenője vagyon a' dolognak, hogy ha az Isten Lélek, úgy, neki is vagyon Lelke; 's ha az Isten egy a' világgal, úgy a' Test is egy a' Lélekkel: tehát midőn már az telyesleg le vagyon rontva, hogy a' világ' lenne az Isten; akkor, lehetséges a' Lé- lek' existentiája-is, még a' Kételkedő e- lőtt-is. Ha pedig a' Lélek léte lehetsé- ges, úgy a' Vallásnak minden igasságai erős talpkövön állandó, nem tsak a' ki- jelentés, hanem a' vizsgálódás útján-is, mert ha Lélek vagyon, úgy halhatatlan- ság-is vagyon — a' többit pedig még a' kételkedő sem tagadja: pl. a' virtus ju- talmát, és a' véték' büntetését; — mellyek úgy egybe-függenek egymással, mint az

ok, a' következéssel, a' világ Históriája az itélő-Szék.

5) A' mi a' testnek a' lélekkel-közösü- lését illeti: jó, hogy nem értjük, — de azt sem értjük, hogy az Isten hogy légyen külön a' világtól, még is munkáiból, a' feljebbiek szerént, azt, tökéletesen kö- vetkeztetjük. Így vagyon a' dolga a' lé- lekkel-is, — nem látjuk, nem tudjuk a' tes- telvaló közösülését, de látjuk munkáit, 's meg kell azért létéről győződünk.

6) Azt sem érti a' kételkedő, hogy ha a' Test beteg, miért beteg a' Lélek is? ha a' test gyermeki, miért gyermeki a' lélek-is? Erre pedig könnyű a' fele- let. Ennek nem a' lélekben, hanem a' testben vagyon az oka, a' lélek egy mindenütt az egész világon, de a' test egyiknél fainabb, a' másiknál durvább, 's a' testet úgy lehet nézni, mint egy tükört, vagy a' messze-mutató tsőt, va- lamint a' durva tsőn messze nem lát a' szem, így a' lélek-is a' durván alka- tott testen keresztül gyengén hatolhat. Ez, természeti és tiszta igasság, — nints mit ellene mondjon, egy kételkedő-is. — Hogy pedig ebben mi lehetett a' Te- remtőnek tzelja, noha nem tudjuk, de meg kell nyugodnunk rajta, mert ő re-ánk-nézve bizonyoson nem akart rosszat.

7) Végre, minekutánna a' kevéjkedők megtzáfoltattak, lássuk az ok' és egy Hi- vőnek jelenvaló és jövendői bődöksága' állapotját. — A' kételkedő hánykódik, a' hívő tsendes, nyugott; — a' kételkedő tsak a' Pólgári Törvényeket telyesíti, 's a' lel- kiesméret' szavára, nem-hajt, a' hívő pe- dig, a' hol a' Pólgári Törvény halgat, halja ott is az Isten' és annak képe', a' lalkiesméret' szavait; és így, a' kételkedő, tsak törvényes, a' hívő pedig még azon- kívül erköltsi betsületes ember-is. — A' mi pedig a' jövendőt illeti: a' kételkedő

yénségére, vagy megtér, 's ortzafirú-
lással valja-meg téveljgését, vagy min-
den reménység nélkül, úgy hal-meg mint
egy állat: a' hívő ellenben a' jövődő é-
let' édes reménysége mellett, úgy mé-
gyen által a' jövő életre, mint az olympi
győzödelmes a' megkoszorúztatásra. Mi-
dön a' kételkedő' kedvessei, és gyerme-
kei elvesztésekor; a' kétségbe eséssel küsz-
ködik; akkor a' hívő állapotja azon é-
des reménység mellett, hogy ő még ked-
vesseit egymás bölgogabb világban-is lát-
ni fogja; már magában bölgogság. — Ké-
szült Erdélyben, 1850-han.

B Ű T S Ű Z Ó

A' Nemzeti Társalkodó' Első Esztende-
jétől, 1850

Bóldog Felviradás

Második Esztendejére, 1851.

Félve lépinték-ki Hazánk'uhomályos
Gyenge láttérén—te Magyar, Nemes, szűz
Músa! 's élted' szép örömökre nyílt egy
Éve leforga.

Lám a' Kárpátok' deres árnya' alján,
Ferre ítetvén ama' Nagyvilágtól,
Él a' szép lélek, nemes érzemény még
Itt a' Magyarban!

Nem halál-meg 'hát — ada lételednek
Dísz, erőt sok jó Hazafink; 's te élsz már;
Bár ha sírversed' szomorú kebellet
Szinte megírtuk!

Hát, az Árpád' hős Maradéki nálunk
Ily' hamar tudnak megijjedni — már ma
A' nagy Intézet' születése' első
Nemzeti fényén!?

Nem--nem, a' bátor Magyar a' nemes szép
Tettre kész mindég: tsak a' mód, 's idő kell
Mint a' kardjával, tud a' tollal is már —
'S kezd remekelni.

Látta már Honnyunk fiatalka Músan'
Próbá-évlapján; 's nagy örömmel-érzé
A' sok ébredt jó, tudományi ékes
És gyönyörű Jelt.

Gyenge a' Bajnok, születése' napján.
Nem terem' mindjárt arany-alma újj fán.
Kisdéd a' forrás, de utóbb foljó lessz,
'S tenger a' vége.

Látjuk a' szomszéd-Haza, és a' Külföld
Mily' nemes példát mutat itt előnkbe.
Rajta 'hát Honnyom, ne szakadj-le a' szép
Nemzeti dísztol!

Túl — a' Pannon-föld mivelé a' Nyelvet;
Itt a' Dák-dombok törekedve adják
Vissza e' hangot; 's tüze olvadozzon
Össze Hazánknek.

Most, midőn már a' Dúna' partja éled,
És a' Mátyás' szép palotája hangzik
Nemzetünk' Nyelvünk' Tudományi-székes
Szent emelésén:

Most tehát főként igyekezni méltó,
Honnyfiak! hogy majd a' nagy és derék tzel
Érje-el végét hamar általunk is
A' mivelésben.

Áldozat kell 'hát — ama' lelki testi
Áldozat kell 'hát; hogy a' Nyelv derüljön;
'S a' kis Erdély is letörölje egyszer
Nestori álmát.

Ferre fényes kény, 's a' hiú fetsérlés!
Nem sokat kíván a' Hazának ügye: —
A' Miénknek tsak tehetőske részét
Várja az óltár.

Szálljon egyszer már valahára e' kis
Honny is a' Parnass' tetejére; bővebb
Hangu hív Tolmáts legyen a' Minerva'
Szent küszöbénél!

Majd ha fenn szállong a' Magyarnek ékes
Nyelve; 's a' Külföld' szeme arra nézve
Tisztelettel — majd mi' öröm tenyészne
Hív kebelünkön!

Erre, lépésink vezetéd te ifjú
Músa! gyűjtél-fel te a' Társaságba;
'S a' nemesb lelkek' szava összehangzott
Szép kebeledben.

Téged' apolgat java a' Hazának;
Szétrepít munkás Hazafink — Apollód;
'S bár hetenként egy kis időnkét egyszer
Töltöd örömmel.

En köszöntelek születésed' évén,
Már ez' esztendő' elején; 's utólján

Ennek, óhajtom: — Te sok újjra víradj;
'S élj sok idő'ig!
Zeykfalvi idősb Zeyk János.

A' R e m e t é h e z (43- 44-dik Szám)

Minden látható tárgy, legyen bár vadon-erdő, haszonnal taníttja az embert, csak-hogy azt természeti tulajdonságai-ból ki ne vetkeztesse. Né a' vad rengeteg' tsendes Lakója! a' fak' temérdek össze omlásain az idő' mindent győző hatalmát, és a' zúgó vizesések' habjaiban,

az élet' tükörét bámúlván, hogy emelked-fel ezekből a' Mindenség' Uráiroz! hogy hinti és haggya a' völgyek' lakóinak kegyes gondolatait! 's a' tölle tudni kívánó vandort, mennyei böltséssel gazdagítva adja vissza, a' legjobbban alkotott pölgári életnek! —

A' pölgárrá lett emberek,
Kik társaságban élnek:
Mint a' halak a' vizekben
A' nagyobbaktól félnek;
De a' jó lelkü Remete
Tsendes szívvel, a' vadon
Erdők, 's eles szirtok közt is
Ellakhatik szabadon.
Hol a' világ' nagy Temploma
Nyitva lévén előtte,
'S az ég' tsillag-lámpássai
Tündökölvén felette:
Az élet' sebes lefoljtát
Egy foljam tükörében
A' Nemzetek' ellunyását
A' ledült fak' körében

Látván, vallásos érzéssel -
Tömött lelke, az égen
Keresztül tör, 's megállapod
A' mérhetetlenségen.
Ott-is, itt-is és mindenütt
Az Istent feltalálja,
És ezt, minden munkáiban
Imádja és tsudálja
Istenes dolgon kezdi Ő
Ez emberi dolgokat,
És úgy alkot külön főkre
Több böldög országokat,
Csak érdemet jutalmaz Ő,
A' köz Hívatalokkal;
'S az Öltárok Szent Szolgait
Nem terheli azokkal.

Hadi embert Hazafiból
Készít ő a' Hazának,
Pompa helyett kereskedést
Ajánl a' Társaságnak,
Jó nevelés, józan Törvény,
Könyörülő intézet,
Nemzeti nyelvel fogjanak
Testvér-baráti kezét. —
Bölts Remetém! midőn szívem
Érzésén alig bírlak,
Megbottsáss, hogy érdem szerént
A' Szentek közé írlak. —
Köszönöm, hogy Utatódban
Engemet-is tanítál:
'S töllem még tsak sajdítottakban
Így felvilágosítál. —

A' Syringához (344 lap)

Magyar földön termő Plánta!
Ezer esztendeje már †)
Hogy a' Király, Fejedelem,
'S Haza', kebelébe zár!

Régi Neved, — Jošikaea
Fényes Nevet veve-fel. —
Botsáss-meg! hogy nem láthatva
Töllem, így tiszteltetel.
Mindenik — Radnaskőben.

Követésre méltó Példamondások
A' Bátor Bajnok mindenütt közel áll
a' ditsősséghez.

A' Pávanak tollai, az embernek tudományos esmértei 's megért tapasztalásai szolgálnak ékességére.

Az alkalmatlan és illetlen magaviseletű, unalmára van a' társaságnak.

A' kit ma hazugsághan értünk, annak hőlnap, 's azután sem hiszünk.

Az irígy kész az ártásra.

† A' Csáki Gr. familia, Bonfini szerént, 1000 esztendősnél is régibb.

A' ki mindent beszéll a' mit akar, sokszor hall olyat is, a' mit nem akar.
Az igasság-szeretöt semmi rosra nem lehet venni.

A' jó hír' sűgárai, mint a' lement napé, a' sírba-szállás után is fénylenek.

A' ki a' reá bizott' titkot kijelenti, hitét szegi-meg.

A' ki sok újságot beszéll, sokat hazud.
Az alázatosság a' nagyokat, mint a' tisztaság az Eget, úgy kedvelteti.

A' kösség' nyaka erőss, mert sokat el tud bírni.

A' megért ész az ifjú korban — a' megért gyümöls a' tavaszban egyformán ritkaság.

Az apróságok, és tsekélységek után kapdosó, sok nagy, és jó nélkül fog idővel ellenni.

A' ki hosszas és mesterséges beszédekkel támogatja állítását, maga sints meggyőződve annak igazsága-felől.

Ne azt betsüld többre, a' ki minden szódat helybe-haggya, hanem azt, a' ki, ha nints igazad, ellened is mond.

A' házasok' egytetértése gazdag kintstár.

Ne gúnyold az Öregek' gyengeségét — ne a' szerentsétlenek' félszességét, mert read is sor kerülhet.

Ne a' véntől, hanem a' tapasztaltól kérdj tanátsot.

Ne dítsérd magad'; mert sokat vesztel az által tulajdon betsedből.

A' változhatatlan dolgokon ne aggódj felettébb.

A' vesztlés és nyereség egy fedél alatt laknak.

A' régi Próféta'k elhóltak, a' maiak nem mondanak igazat ts. a' Kalendárium.

Daruura lött 's verebet talált.

Az' ártatlanság elpirúl, a' gonosság elhaloványodik.

Az emberekkel élj hékességben — vétkeik ellen foljtass háborút.

A' ki serényen és jól szánt — annak az Eg sok áldást szánt.

A' szorgalom táplál, a' henyeség rongál.

Egy igazi Hazafi Szavai.

A' Kormányom alá bízott Ns. Szék' T. Derékszéke (Gen. Gyűlése), tegnapi elő-terjesztésem' következtetésében, az Erdélyi Híradónak és Nemzeti Társalkodónak a' jövő esztendőben-jártatását meghatározván, a' Redactionnak tsupa haza-

fijúi buzgóságából származott köz-hasznat Intézete' elő-mozdításán, 's kedves Hazám', 's ebben a' Kormányom alatt-lévő Szék' jó-izlésbenvaló elő-mozdításán is tölt örömben, vettem magamra ennek tudtára adását a' Redactionnak; ide zárván a' Híradónak, Mértéktárnak és Társalkodónak jövő esztendei váltságát (nb. felesleg, mely ezt a' nyilvános közzönetet húzta maga után, Red.)

K. D.

Utolsó J e l e n t é s, 1830-ban

A' mindjárt lefoljt esztendei egész Társalkodónak, Vezeték vagy Mutatótábla híjja. Nem találkozott az Olvasók között, tsak egy is: a' ki ezt az egy napi hasznos munkát megtette volna: azomban a' két Foljóírás' Kiadójának, ekkorig még áralvó ideje, nem jutott. Ha, tsakugyan senkitől-sem érkezik, egy hónap' lefoljása alatt egy *Realis és Nominalis Index* az 1830-dik esztendei Társalkodóhoz, abéce során; kéntelen lessz a' Kiadó maga időt találni annak össze-írására is: melynek kinyomtatásáról annak idejében, Jelentést fog tenni; a' T. Olvasóknak pedig el fogja küldeni.

Társalkodóba illő Munkákat; hasznosokat és mulattatókat is, örömmel fogad-el a' Redactio — akarmi-féle tárgyról legyenek azok.

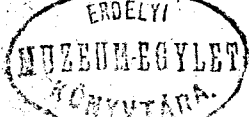
Az Erdélyi Híradó' vál-

tsága, a' Mértéktár II-dik Kötetével együtt, Fél-esztendőre 5 forint: Ha pedig a' Társalkodó is kívántatik hozzá, 2 forinttal több.

A' Társalkodó magában,

külön horitékban, ugyanazon időre, 2 for. 50 kr. — mind Conv. pénzben.

Az 1830-dik esztendei Nvti. Társalkodónak

V É G E.